

“Bà nào muố n làm goá phầ sắ m, thì cầ cắ n nhắ n ông chắ ng cho nhiề u vào, rắ i thắ nào cũng đắ c mắ n nguyắ n sắ m.”

*Đầu phầ i tắ i yêu nhiề u tim đau nắ ng,
Trái tim nắ y riêng tắ ng mắ t ngắ i thắ.*

Nhiề u ngắ i tắ ng rắ ng, đau tim là bắ nh cắ a ai khác, chắ không phầ i hắ . Lắ m to, ai cũng có thắ chắ t bắ t thắ n vì đau tim, mà không có mắ t triề u chắ ng nào báo trắ c cắ . Đau tim, mắ t trong nhắ ng bắ nh giắ t chắ t nhiề u ngắ i nhắ t tắ i nắ c Mắ . Nhắ khoa hắ c tiắ n bắ , biắ t đích danh chắ t vì bắ nh tim. Chắ bên Viắ t Nam mình thì cắ gắ i là “trúng gió”, trúng gió mà chắ t, nhiề u lắ m. Bắ trúng gió, thì cắ o gió, và xoa bóp huyắ t đắ o lung tung, cũng cắ u đắ c rắ t nhiề u ngắ i. Đó cũng là mắ t cách kích đắ ng cho trái tim đắ p lắ i, cho máu lắ u thông, mà thoát chắ t. Cái gì cũng là “trúng gió” cắ .

Câu chuyắ n “trúng gió” tắ i Mắ cũng rắ t nhiề u. Trong sắ tôi, có mắ t ông chắ a đắ c 60 tuắ i, buắ i trắ a gắ c đắ u trên bàn và chắ t mà không ai biắ t. Ông bắ n ngắ i bên cắ nh đắ n lay nhắ và nói: “Đắ y, đắ y, trong giắ làm viắ c mà ngắ , ngắ i ta thắ y kắ lắ m”. Ông nắ y chắ t trong khi đang làm viắ c. Đầu phầ i công viắ c khó khăn, mắ t nhắ c và căng thắ ng thắ n kinh lắ m cho cam. Công viắ c cũng nhàn nhắ , thông dong, không ai thúc hắ i, thắ mà vắ n chắ t. Mắ t ông khác, tuắ i trên 50, còn đắ c thân, đi ắ n trắ a vắ , vắ a buắ c vào thang máy, thì quắ xuắ ng. Bắ n đắ ng nghiắ p kêu xe cắ p cắ u, đắ n bắ nh viắ n thì đã chắ t rắ i. Nhiề u ngắ i ngắ c nhiên, vì ông nắ y trông trắ trung, dáng vóc khắ e mắ nh, lạnh lắ và đắ c thân, không có ai mè nheo, cắ n nhắ n đắ n đắ bắ c mình mà chắ t.

Mắ t ông bắ n, suắ t đắ i không có triề u chắ ng gì vắ đau tim cắ . Chắ có bà vắ hay la mắ ng rắ y rà làm ông buắ n mà thôi.

Mắ t hôm ông ngắ i đắ c báo chắ vắ trắ c siêu thắ . Bà vắ đắ y xe ra cắ a, và nắ t ông chắ ng: “Còn ngắ i đó nắ a sao? Không phầ tôi đắ y xe ắ ? Đắ n ông gì mà lắ i biắ ng quá”.

Ông vắ i vắ đắ n đắ y xe cho vắ , mắ i đi đắ c mắ y bắ c thì quắ xuắ ng.

Bà vắ nắ t:

“Già rồi mà đi đâu ng còn h p t p, không ý t gì c . Sao không đi ng d y, mà còn đi nh n m v đi n bao gi ?”

Th y ch ng n m v lâu, bà cúi xu ng kéo áo ông, th y hai con ng i đi ng trông. Bà h t ho ng la lên. Nh ng không k p n a. Ông đã b đi ng tìm ch t r i. Chính bà k i và khóc lóc.

Báo đ ă ng, có ba ông bác sĩ gây mê, ch a đi n 50 tu i, đi u ch t vì b nh tim. C ba ông đi u không có tri u ch ng gì v đau tim.

M t ông v a lái xe v nhà. Bà v i phòng trên nghe ti ng ga-ra m c a. Ch mãi không th y ch ng, ch y xu ng ga-ra, thì th y ông g c đi u trên tay lái mà ch t. Ông đã b đi ng tim. M t ông khác, v a chuy n thu c mê vào cho b nh nhân s p m , thì g c xu ng, và đi luôn. M t ông khác, cũng ch t đi t ng t t ng t . Đau tim mà ch t. Không bi t ngh bác sĩ gây mê n y có lo i ng i m không, mà gi t ch t nhi u ng i tu i còn khá tr . Ngày nay, 50 tu i đi c xem là còn tr , ch ngày x a, vua Kh i Đ nh đã ăn m ng “t tu n th ng th ” r i đó. Th i n y, 40 tu i thì xem nh còn xuân xanh i m, nhi u anh ch a ch u i y v , nhi u ch ch a ch u i y ch ng, vì còn tr mà, v i chi?

B n tôi, đi làm vi c v , dứt chìa vào i khóa c a mãi mà không đi c, c tr t ra ngoài hoài. R i b ng nhiên qu xu ng tr c c a nhà. Trong phút nguy c p đó, anh bi t không ph i b “trúng gió”, v i vĩa mò đi n tho i c m tay, kêu s c p c u 911. Anh đi c ch k p vào b nh vi n, và đêm đó, bác sĩ dè ra m tim ngay. C u anh s ng. Nh ng không làm vi c đi c, tay y u không lái xe, trí óc không còn sáng su t. V n s ng bình th ng. Hai năm sau, trong khi đang t m, q y xu ng, và ch t vì tim. Có ng i ph ng đoán, anh ch t vì t m n c quá mát. Máu đi n ra ngoài da đi b o v thân th , tim không còn máu, nên “đi” luôn.

Ông b n ng i c nh tôi, ng i M , tu i ch a đi c 50, dáng ng i g y, thon th , m i chi u sau khi tan s , ch y b ven b sông. M t hôm n , v ông không th y ông không v , đi n tho i h i thăm kh p n i. Hôm sau đi n tho i vào s xem ông có đi làm không. Đi tìm mãi, c nh sát báo cho bà bi t, tìm ra xác ông bên b sông. Ông ch t vì b đi ng tim.

M t ông bác sĩ m tim, t p th d c m i ngày. Cũng không có tri u ch ng gì tr c v căn b nh tim. Hôm đó ra sân qu n v t. V a đi a v t lên, thì té q y xu ng, và ch t luôn. Không c u k p. M t ông khác, tr a nào cũng lái xe đi n s c a cô con gái, đi cha con cùng đi ăn, và chuy n trò cho vui. M t hôm, trên đi ng đi, ông th y đau trong ng c, và bi t c n c p c u ngay. Ông rán h t s c, lái xe đi n th ng phòng c p c u c a b nh vi n và khai là đau tim. Nhân viên b nh vi n th y ông còn lái xe đi c, và đi ông ch . Ch lâu quá, ông ch t ngay trong phòng làm h s t i p nh n c p c u. Đáng ra, ông ph i đi ng i, và kêu xe c p c u ngay. B i lái xe, nguy hi m cho ng i khác n u ng t x u trên tay lái. H n n a, n u đi xe c p c u, b nh vi n s c u ông ngay khi m i vào. Nhi u ng i r t s vào n m ch trong phòng c p c u c a b nh vi n. Vì trên đi ng thì xe hú còi m , g p gáp i m , nh ng khi đi n b nh vi n, thì đi cho ng i b nh n m ch dài c ra, ch cho chán ch , mà ch ng ai dòm ngó đi n. R i chán n n quá, h đi ng d y, ra

và mà không cần báo cho bệnh viện biết.

Bên tôi, buổi tối tôi ngồi xem truyền hình với đứa con trai. Khi hết phim, cháu đến thúc bố dậy đi ngủ: “Bố ơi, hết phim rồi, vào đi ngủ.” Lay hoài không thấy bố dậy. Cháu bé khóc: “Bố đang làm con sợ.” Và bên tôi đã chờ tới bao giờ mà không biết. Chỉ có hai bố con sống với nhau. Tôi nghĩ phải nghĩ bé, không biết phải làm gì trong tình thế đó.

Nhiều người ngộp khác nhau, thấy tôi mệt, nghe tôi tai, nhiều quá không kịp hết đống c. Thế mà, tôi cũng như mọi người khác, cần nghĩ bệnh tim là bệnh của ai, chỉ không phải của mình. Ý nghĩ chuyển đến chỗ chóc, ai đó chết, chỉ mình thì không, như sống mãi muôn đời.

Nhiều năm trước, khi đi ra ngoài trời lạnh, tôi cảm thấy nhói nhói trong tim. (Nói theo bên tôi, là cảm thấy đau nhè nhẹ khi bị phồng rộp). Tôi cũng không cần báo cho bác sĩ biết. Một hôm đi khám bệnh, trong lúc nói chuyện đùa cho vui, tôi tiết lộ cái “nhói nhói nhẹ bị phồng rộp” đó. Ông bác sĩ nãy giờ tôi tiết lộ, đứa con tôi đi đo tâm điện đồ. Không biết sao hôm đó, tâm điện đồ của tôi bất thường, lạ lùng đi hai nhịp. Nhiều người cho biết, bình thường thì cảm thấy tim đau, nhưng khi đo nhịp tim, thì tim đập bình thường, nên không có dấu hiệu nào cả, bác sĩ cho là tim đập bình thường. Sau đó, tôi được đưa đi thử nghiệm nhiều cách khác nhau. Làm luôn cả thử nghiệm “phóng xạ” (nuclear scanning), bơm chất cần quang vào máu, và soi xem các cơ tim hoạt động ra sao. Tôi được nằm và chui vào một cái máy, như sắp phóng tôi vào trong không gian, các phim ghi lại. Sau đó, được xét nghiệm bằng siêu âm xem các van tim hoạt động có bình thường không. Bác sĩ gia đình nói cho tôi biết, có một mạch máu rất nhỏ dẹt đi đáy nhón của tim bị nghẹt nhỏ. Về sau, tôi nói điếu nãy với ông bác sĩ chuyên môn bệnh tim, ông cười và mỉa mai tôi. Vì các thử nghiệm đó, không thể kết luận nghẹt mạch máu tim. Chỉ khi nào làm thử nghiệm soi mạch máu (angiography) mới biết rõ có nghẹt hay không.

Bác sĩ gia đình cho tôi uống thuốc trừ mỡ trong máu (cholesterol), uống mỗi ngày, uống đều đặn. Một hôm tôi được đưa đi làm kiểm tra, uống thuốc trừ mỡ lâu ngày, có thể đứa con bệnh gan trầm trọng. Bên tôi cũng đưa tôi vào bệnh gan, đưa cho tôi nhiều thử nghiệm đáng sợ với những người bị bệnh gan vì uống thuốc đau tim. Có lẽ tôi thiên vị, thử nghiệm lá gan hơn thử nghiệm trái tim, cho nên tôi ngừng uống thuốc trừ mỡ. Sau đó, tôi thử nghiệm nghĩ, đâu cần uống thuốc trừ mỡ, không uống, tôi vẫn sống nhăn răng ra đây, có cần gì đâu.

Cho đến một hôm, tôi thấy cánh tay trái mỏi trong bắp thịt, hơi tê tê, nhói nhói. Tôi tiết lộ vì cắt tỉa cây cây hàng ngày mà ra. Nếu đau tay vì tỉa hoa, thì phải đau tay mỏi mỏi đúng, nhưng tôi cố gắng thích sao cho thoải mái tâm mình. Nghĩ rồi, rồi bắp thịt sẽ hết đau. Nhưng sau đó, nhiều hôm đang tập thể dục nhón, thì một lúc dẹt, phải ngừng tập năm bảy phút mới tiếp tục được. Sau đó, mới lại xách cái gì nhón, cũng mau mỏi khi tập. Nhưng lúc đi ra ngoài trời lạnh, thì một ngày, đi không được, phải quay về. Thêm vào các triệu chứng đó, là thỉnh thoảng nghe nhói trong tim, nhón, nhưng không xác định được chỗ nào đau chỗ nào. Có đêm đang ngủ, nghe nhói tim thúc giục dậy. Nhưng lúc dậy, là tim đau, nếu được “thăng” ngay, thì khỏe khoắn và như hàng xóm. Không đau đến chỉ nhiều c.

Với những lời khai bệnh như trên, ông bác sĩ gia đình vẫn cười, cho rằng chưa đáng chuyển qua bác sĩ chuyên môn, và chỉ cho uống thuốc. Dù ông nãy giờ tiết lộ, rất tiết lộ. Khi tôi khai có ngày bị đau nhói trong ngực và một lần hai ba lần, ông mới chuyển qua bác sĩ chuyên môn về tim. Qua

Li khai, ông bác sĩ n y bi t ngay là tôi b ngh n m ch máu tim. Ông gi i thích, và cho tôi bi t có 3 cách ch a tr . Th nh t là u ng thu c đ c m c . Thu c không ch a đ c b nh, mà ch làm m ch máu gi n to ra, cho máu đ l u thông h n, khi nào không u ng thu c, thì m ch máu không g n, và lúc đó có c nguy. Cách th hai là đút vào ch ngh n m t cái ng kim lo i nh cái lò xô l i, r i cho ng phình ra, ép ch t m vào thành m ch máu, đ máu có th l u thông qua “ng c ng” đó. Cách th ba, là l y ng tnh m ch ch n, r i n i b c c u bằng qua ch ngh n, cho máu l u thông theo đ ng m i. C ba cách, ch t m v n còn n m đó, ngu n b nh v n còn đó, nh ng máu huy t đ c l u thông, thì b t đau, ho c b t nguy hi m cho tính m ng. Ông h n ngày, và nói s đút cái “ng c ng” vào m ch máu cho tôi, đ l m, ch a đ y n a ti ng thì xong. Ch n m b nh vi n m t hôm r i v nhà. Tôi yên chí l n. Sá gì m t hai cái ng kim lo i n m trong thân th .

Đúng ngày h n, ông bác sĩ cho đ t ra, c t m ch máu háng, đút cái ng thông lên t n tim. Th t l , tôi không th y đau đ n chi c . Ch khi ông b m thu c nhu m vào m ch máu qua cái ng, thì c m th y nóng nóng, m m . Tôi nhìn vào màn truy n hình, th y màu đen t a ra nhi u nhánh nh h th ng th ng ngu n c a sông r ch. Ông bác sĩ ch cho tôi ch m ch máu b ngh t. Ông nói, m ch n y đã ngh t 100% n u không thì s th y máu đi vòng qua bên kia. Ông cho bi t hai m ch b ngh t n ng, m t m ch khác b ngh t 60%. Không th đ t “ng c ng” thông (sten) đ c. Ông c t c bác sĩ gi i ph u cho tôi, và đ nh luôn ngày m banh ng c. Tôi cũng h i ng c nhiên, và không ng tình tr ng trái tim c a mình t đ n th . R i tôi làm đ các th t c. Đ c đ n dò đi u gì phải làm tr c ngày lên bàn m . Cho tài li u đ c, đ bi t s s v m cái gì, m ra làm sao, và làm cái gì trong lúc m .

Đ bi t lý l ch và kinh nghi m c a ông bác sĩ s p gi i ph u cho tôi, tôi m internet ra, vào Google, r i đánh máy tên ông bác sĩ vào. M cái web có tên ông y ra, tôi s bi t r năm sanh, h c trung h c đ u, đ i h c đ u, t t nghi p năm nào, làm nhà th ong nào bao nhiêu năm, làm gì, đ c huy ch ong, t ng th ng nào. Tôi không ng , ông bác sĩ s m cho tôi, là tr ng khoa tim b nh vi n tôi s p n m, và ông n y có r t nhi u kinh nghi m trong vi c m tim.

Tôi v nhà, l c internet xem v m tim. Qua m ng l i Google, tôi tìm m c m tim (open heart surgery), tìm ra đ c r t nhi u bài vi t, phim chi u r t rõ ràng, hay. Có nhi u m c chi u video cu c m tim. Chi u t khi r ch ng c, c a đôi cái x ng s n n i v i các x ng l ng ng c, banh l ng ng c ra, và khâu vá, m , đ ng l i. Xem thì h i n, vì th y ghê quá, banh toác b x ng s n ra, mà m n mò, khâu vá nh m t ông th may v ng v t p may, trong khi trái tim v n đ p thoi thóp co bóp. N u không “cóc c n” m i s , thì e cũng lo l m. Ai s p m ng c, n u s ch t, thì đ ng xem các video n y mà s . Không th y, không bi t, thì yên tâm h n. Đ s .

Tr c khi m tim m y ngày, b nh vi n đ n dò tôi làm ph i gi g n s c kh e k l ng, đ ng đ b ho hen, c m cúm, V n u b b nh khác, thì cu c m s hoãn l i, ho c b nhi m trùng trong khi n , r t khó bình ph c và nguy hi m. H phát cho tôi khá nhi u tài li u đ đ c, nhi u gi y t đ n dò làm vi c gì tr c, vi c gì sau, ph i ghi xu ng gi y đ nh theo th t . Cái bàn c a tôi, vung v i gi y t l n x n. Bi t là có th “đi đ ng” cái m ng già trong cu c gi i ph u, tôi làm m t b ng li t kê nh c nh và đ n dò bà x phải làm gì, làm gì, n u tôi không còn n a. Đi u c n nh t là đ ng có khóc lóc, bu n b , vì ch t cũng là m t ti n trình c a đ i s ng. Đ ng có làm đám tang

um sùm, đợng tợng kinh gõ mõ cợu siêu, cũng đợng cáo phó, đợng vòng hoa, đợng hòm tợt. Giởn đợ đem thiêu, rợi lợy tro. Sau đó, làm gợi vợi mợ tro đó cũng đợợc.

Trợợc khi mợ mợy hôm, tôi giợ gợn vợ sinh kợ lợm. Mợc thợtợm áp, ăn uợng đợu đợ, ăn chợt hiợn lành, ngợ nghe đợy đợ. Ít dám đợ ra ngoài, tránh đám đông. Thợ mà trợợc khi mợ hai hôm, gia đợnh đợa cháu kợu đợn thoợi, nói là còn chợng bợn mợợi lợm phút nợa thì sợ ghé thăm. Hợ đợ xa bợn trăm đợm đợ thăm tôi, lợ nào tợ chợi đợợc. Hợ nói là nghe cợu sợp đợ mợ, đợn thăm và chúc may mợn. Tôi và vợ vợi vợ đợn đợp lợi căn phòng khách bợa bãi, lợn xợn, quét nhà, lau chợi, đang bợ nhợm tợ, lợi mợt thêm, giợa mùa đông mà mợ hợi vợ ra. Mợy lợn vợ chợng mợt quá, gợt nhau. Cợ gia đợnh đợa cháu gợm năm ngợợi, vợa ho hen, vợa hít mũi sợt sợt. Hợ ngợi trong phòng khách mà nhợy mũi lia lợa, làm bà xợ tôi sợ hợi, tái mợt. Tôi cũng ngợi mình bợ nhiợm bợ nhợ, chợ cợợi mà không dám nói ra. Hợ ngợi chợi chợng mợt tợng đợng hợ. Tôi cũng mợt lợm, nhợng không dám đợ nợm. Sau khi gia đợnh đợa cháu đợ rợi, chúng tôi vợi vàng bày lợi giợy tợ cợn thiợt ra bàn lợi, và nhợt đợ nhợ không bợc đợn thoợi. Ai kợu cũng không bợt. Bợ nhợ viợn có gợ khợn cợp thì nhợn lợi trong máy. Bậy giợ, tôi mợi có cái kính nghiợm là đợng đợ thăm ai trợợc khi hợ sợp lên bàn mợ, và đợng thăm hợ sau khi hợ mợ xong vợ nhà. Vì thợi gian nợy, sợc khoợ cợa hợ rợt mong manh, rợt đợ bợ nhiợm trùng tợ ngợợi khác. Vợ lợi, hợ đang mợt, đợng làm hợ mợt thêm, mình thì vì thợợng mợn hợ, đợn thăm viợng, nâng đợ tinh thợn, và nợu không thăm, thì sợ bợ trách là vô tình. Nhợng nợu chợ hợ bình phợc rợi đợn thăm thì tợt hợn, vui hợn.

Bợ nhợ viợn hợn tôi 5 gợ sáng. Tôi phợi đợy lúc 3 sáng giợ sợa soợn, 4 giợ thì anh bợn hàng xóm lái xe đợa tôi đợ. Đợn nợi, bợ nhợ viợn còn đóng cợa. May nhà tôi không xa bợ nhợ viợn, có nhiợu bợ nhợ nhân phợi ngợ tợi khách sợn đợm trợợc đó, đợ kợp giợ hợn.

Nhợng y tá, nhân viên làm thợ tợc giợy tợ trợợc khi lên bàn mợ rợt đợu dàng, vợn vợ, tợ tợ. Cũng làm cho tôi cợm thợy vui trợợc khi lên bàn mợ. Nhợc tôi rợng, đợi còn có nhiợu ngợợi đợ thợợng lợm. Mợt ông y-tá già, cợm cái dao cợo đợn, hợi han tôi ngợt ngạo, và ông bợt đợu cợo lợng lá cho tôi, cợo tợ đợợi háng cợo lên bợng, ngợc. Trợn tru, sợch sợ. Ông vợa cợo vợa mợm cợợi. Sau đó, tôi đợợc đợy vào phòng mợ. Trên đợợng vào phòng mợ, tôi nghĩ rợng, mình đã vợ hợu đợợc đúng hai năm, đã đợợc nghợ ngợi, thông dong, đợ chợi, vui thú, làm bợng, không lo lợng, không bợn rợn, nhàn nhợ, thợ nhợ thợi. Thợ thì hôm nay, nợu cuợc giợi phợu thợt bợi, cái thân nợy đợợc chợ xuợng nhà xác, thì cũng khợe, không có gợ đợ tợc nuợi cợ. Nghợ thợ, tôi sợợng quá, và cợợi thành tiợng. Ông y-tá đợy xe ngợc nhiên, chợc chợa thợy mợt “thợng đợn” nào vui vợ cợợi tợợi nhợ vợy trợợc khi đợợc mợ tim, nguy hiợm đợn tính mợng. Ông hợi tôi cợợi cái gợ, giợ nợy mà còn cợợi đợợc, không lo lợng hay sao. Tôi cho ông biợt lý do tợi sao tôi cợợi sung sợợng, ông vợ vào chạn cái bợp, và khen tôi chí lý. Thợc tâm mà nói, thì sợng chợt đợi vợi tôi, cũng không quan trợng lợm. Không chợt trợ, thì chợt già. Không chợt bậy giợ, thì sau nợy cũng chợt. Con ngợợi phợi già, phợi chợt, đợ cho các thợ hợ trợ lợn lên thay thợ, thợ giợi sung sợc hợn. Cợ thợ giợ đợ nhợ, con ngợợi không chợt, thì bậy giợ, cợ thợ giợi đợy cợ ngợợi già lợ khợ, già chiợm chín phợn, trợ chợ mợt phợn. Thợ giợi nậy toàn ông bà già mợy trăm tuợi, chợng gợy lê tợng bợợc, xe lẫn đợy phợ phợợng, đợợng xá. Thợ thì lợy ai mà sợn xuợt, nuợi nợng nhân lợi.

Bợi vợy, tôi bình tợ nhợ, và nghĩ rợng đợợc sợng cũng vui, mà đợợc chợt, cũng vui không kém.

Vào phòng mợ, tợng y tá tợ đợn giợi thiợu tên tuợi, và cho tôi biợt phợn hành cợa hợ. Tôi cũng vui vợ chào, nói vài lợi xợ giao bình thợợng. Khi bác sĩ gây mê đợn, xợng danh, và nói cho tôi

Trước khi đi mả, bà xã tôi ép ăn, đồ có đồ sạch khế mà qua cuốc giở i phởu. Tôi ăn cho vui. Nhưng sau khi mả xong, bả bôn. Cái ruột già căng cứng như muỗn nờ ra. Ba bả ngày không đi tiêu đợc. Không đợc rờn, vì sợ các mả i chớ may tởn i mả bung ra. Hai y tá cho tôi uống nước trái mận đen, cũng không hiệ u quố. Tôi phởi dùng đờn thớ thuố t đợ cho phân ra, mà cũng vô hiệ u. Cái bả ng cứng ngố t, rờ t đau đờn, khó chớ u. Y tá cũng không giúp tôi đợc gì. Đêm nờ m trên giớ ng, tôi nghĩ thớ m, chớ c mình không chớ t vì bả nh tim, mà chớ t vớ vớ ruố t già. Cớ lần lờn mả, có khi thiế p đi chớ ng năm phút. Tôi gờn nhớ mê sớ ng. Trong thớ i gian đau ớ m, bả nh hoớ n, khi nào tôi cũng giớ đợc tinh thớ n khô hời, ngớ o nghớ, xem thớ ớ ng, thớ mà hôm nờ y, tinh thớ n tôi xuớ ng lờ m. Khi nờ a đêm, tôi hé mớ t ra, trong bóng mớ, thớ y mớ t bà y tá da đen. Lúc nờ y là

đi phiên tr c gác c a các y tá chăm sóc con b nh. Ng n đèn phía sau ng i y tá làm thành m t vòng hào quang trên đ u bà. Tôi v n không tin theo m t tôn giáo nào, và cũng ch ng tin vào th n thánh, nh ng bu t mi ng th u thảo h i: “Có ph i bà là thiên th n mà Th ng Đ g i xu ng đ giúp tôi không?” Bà c i, nh nhàng đ t tay lên trán tôi, và h i, bà có th làm gì đ giúp tôi không. Tôi nói v i bà, là tôi có c m t ng cái ru t già c a tôi s p n tung vì bốn m y hôm nay. Bà mau m n cho tôi thu c nhét h u môn. Không k t qu . Bà b o tôi n m nghiêng, co chân, và tr i nhi u khăn ra gi ng, qu n nhi u khăn làm vòng đai bao quanh vùng khăn tr i. R i bà đ a ngón tay vào h u môn, mà móc phân ra t t , t ng chút m t. C n th n, nh nhàng. Khi ph n c ng c a phân moi ra h t, thì ph n bên trong ch y ph t ra. Tôi th y ng i nh nh đang bay b ng lên không trung. Nh trên vai m c cánh, đang bay l n gi a tr i. Kh e h n. Bà y tá đ n gi ng, và cho tôi viên thu c ng . Tôi cảm n bà. N c i trên môi bà hi n t làm tôi liên t ng đ n nh ng b c t ng Quán Th Âm B Tát. Tôi n m l y tay bà mà cảm n. Dù đã đ c u ng viên thu c ng , nh ng khi bà đi r i, tôi v n c m đ ng thao th c mãi. N m không yên, tôi l y gi y bút, trong c n xúc đ ng vì lòng t t , vì tình ng i lai láng, tôi vi t m t bài th , nhan đ là “Belinda”, tên c a bà y tá. Có l cũng là lo i th con cóc. E r ng, l i l cũng ngô nghê nh m t ông ngo i qu c làm th b ng ti ng Vi t. Vi t xong bài th , tôi yên tâm ng m t gi c đ n sáng. Đêm hôm sau, tôi đ a cho bà. Đ c xong, bà c m đ ng, ôm tôi mà khóc. Bà nói riêng cho tôi bi t, bà là n M c S đang đi u hành m t nhà th tin lành trong thành ph n y. Đúng là bà có trái tim c a m t n Thánh. Có l , tr c khi đi m l n, ch nên ăn th c ăn l ng, đ ng ăn ch t đ c, ch t x , vì th nào cũng b bốn.

Ông bác sĩ gi i ph u cho tôi cũng r t t t . Nhi u hôm sau ca m , đã 9 gi đêm, ông còn ghé thăm tôi, h i han k l ng, đ u dàng. Cái l ng ông còng xu ng, có l do c cú xu ng lâu trên bàn m m i thành còng l ng. Tôi nghĩ, đa s nh ng ng i làm vi c trong b nh vi n n y, ngoài m c đích m u sinh, còn c m t say mê ngh ngh p, và c t m lòng nhân t .

Sau khi m , v t c t l n, mà tôi không th y đau đ n, nh c nh i gì c . H i ph c r t mau, v t th ng kéo da cũng nhanh, làm các y tá và bác sĩ ng c nhiên. Cũng nh m t ông bà con có kinh nghi m đ n, khi nào c m th y đau nh c s s , thì xin thu c gi m đau ngay, đ ng đ cho đau quá, vì ph i có th i gian, thu c m i hi u nghi m. Trong th i gian đ ng b nh, tôi ráo ri t ôn l i ti ng Pháp đ chu n b đi ch i Âu Châu, nên cũng không có th gi nghĩ đ n b nh, đ n đau đ n.

Đ m lên chân bác sĩ, tôi vi t s v các b nh đau tim, nh múa m t đ ng quy n hoang đ i. Sách vi t r ng, b nh liên quan đ n tim, r t nhi u khi là “nh ng b c chân âm th m”, không báo tr c. B nh tim có nhi u lo i khác nhau. Thông th ng nh t là suy tim, nghĩa là tim không chuy n v n máu đ cho nhu c u. C 100 ng òi M , thì có 1 ng i b b nh n y. N c M có h n 2 tri u ng i suy tim. T n phí b nh vi n r t l n. Trong m t năm, nh ng ng i b suy tim ch t đ n 15%, K đ n đau tim b m sinh, sinh ra đã b đau tim r i, vì c u t o tim m ch không đ c b nh th ng. C 1000 em bé sinh ra, có đ n 6 đ n 8 em b đau tim b m sinh. B nh n y ch a đ c, bác sĩ s m và đi u ch nh l i. Sau n a là ngh n m ch máu tim và đ ng tim. M t năm có h n 1.5 tri u ng i M b b nh n y. S có h n 500 ngàn ng òi ch t, và kho ng 300 ngàn ng i đ c m tim. K đ n là b nh tim đ p sai nh p và b t t nh. Sau đ n là van tim b h h ng, r i đ n b nh m ch máu b th ng t t, b phình, teo. Cu i cùng là màng bao tim b b nh. Ai mu n bi t rõ h n, xin vào th vi n m n cu n “Mayo Clinic Heart Book” mà đ c, r t hay, vi t cho ng i th ng đ c.

Kinh nghi m c a nh ng ng i đau tim cho bi t, khi có ít hay nhi u tri u ch ng sau đây, thì đ ng nên coi th ng: đau ng c, th g p, hay m t, s ng, b t t nh, nh c đ u lâm râm, nh p đ p tim b t th ng, tê tay hay chân, màu da không bình th ng, té x u, thay đ i b t ch t v th giác, nói năng, và c m xúc.

Khi nào thì nên đi bác sĩ? Khi tri u ch ng đau tim m i có, tri u ch ng càng lúc càng n ng, tri u ch ng tr nên tr m tr ng, tri u ch ng làm thành lo l ng, tri u ch ng tái đi n.

Nh ng ng i yêu nhi u thì th ng b nhói tim, không bi t có chuy n qua b nh đau tim không. Nh ng nh ng ng i ăn nhi u ch t béo b , ch c ch n s đau tim, cho nên có r t nhi u ng i s các ch t béo, ng t, m n, nh s thu c đ c. Lo l ng, b áp l c, mu n phi n nhi u cũng sinh ra đau tim.

B i v y, có ông M đau tim n m chung b nh vi n v i tôi, nói đùa r ng:

“Bà nào mu n làm goá ph s m, thì c c n nh n ông ch ng cho nhi u vào, r i th nào cũng đ c mẫn nguy n s m.” M y bà nghe, hãy nguýt ông s c nh dao chém./.